

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-304-3-16>

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Анастасія ПОЛЩУК

доктор філософії

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

anastasiya300595@gmail.com

Віктор ДУГАНЕЦЬ

доктор педагогічних наук, професор

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

duganec.viktor@gmail.com

Вступ. В умовах сьогодення мовна комунікація є важливою невід'ємною частиною для кожного з нас. Зважаючи на розвиток сучасних інтерактивних технологій, віртуального простору знання іноземних мов стає практично обов'язковим. Для сучасного висококваліфікованого фахівця для успішного здійснення своєї професійної діяльності важливою передумовою є володіння іноземною мовою. Водночас і процес євроінтеграції вимагає належного високого рівня іноземної компетентності. Завдяки володінню іноземної мови фахівець буде конкурентоспроможним на світовому ринку праці.

Інтенсивний розвиток інформаційних технологій – це те, що загалом характеризує ХХІ століття. На сьогоднішній день учасникам освітнього процесу майже неможливо уявити своє життя без користування сучасними технічними засобами під час пошуку, отримання та обробки інформації.

Проблемі розвитку інноваційних технологій в освіті присвячено досить велику кількість наукових праць. У першу чергу до них варто віднести дослідження таких учених, як С. Вітвицька, І. Дичківська, В. Кремень, А. Моїсєєв, О. Огієнко, В. Паламарчук, І. Підласий, Г. Селевко, С. Сисоєва та ін., які під інноваційним освітнім процесом розуміють комплексну діяльність зі створення, освоєння, використання й поширення нововведень. Ефективність освітніх інновацій, що ґрунтуються на творчому підході та допомагають повністю розкрити потенціал здобувачів вищої освіти ісприяють розвитку та самовдосконаленню навчально-комунікативного процесу, досліджували Б. Горячов, В. Гузеєв, І. Лернер, В. Монахов, Т. Назарова, І. Прокопенко, В. Туряниця, Д. Чернілевський, М. Чошанов, І. Шанта, С. Шаповаленко, Н. Шарата та ін. [7].

В. Стрельников та І. Брітченко підкреслюють, що вища школа має створити умови для розвитку особистості, яка володіє цими якостями. Це завдання вирішить не стільки зміст освіти, скільки інноваційні технології навчання.

В наш час виникла необхідність вирішення значних проблем не лише під час очного навчання, але й у дистанційному, на основі сучасних інформаційних технологій. Як джерела інформації все ширше використовуються електронні засоби (радіо, телебачення, комп'ютери), останнім часом усе більше місце в інформаційному забезпеченні людини починають відігравати глобальні телекомунікаційні мережі інтернет.

Вирішувати актуальні проблеми педагогіки треба ефективно й послідовно, причому в досить короткий термін, тому що потреби перебудови освіти і розвитку відповідної навчально-матеріальної бази очевидні вже сьогодні. Як виявляється, у цьому нам можуть допомогти нові інформаційні технології [14].

Інформаційна технологія складається з інформаційних та телекомунікаційних засобів, медіа трансляцій, усіх видів аудіо- та відеообробки, передачі, мережових функцій управління та моніторингу.

Поняття інформаційних технологій вперше було використано в 1997 році в доповіді Д. Стівенсона для уряду Великої Британії, який посприяв створенню нового Національного навчального плану Великої Британії у 2000 році [2].

Одним із найважливіших елементів сучасних інноваційних перетворень є інформаційні системи та технології, які здатні виробляти великі обсяги інформації та знань, передавати їх на значні відстані, накопичувати, зберігати та формувати нові інтелектуальні продукти як у національних, так і в міжнародних системах [1].

Для ефективного запровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес під час вивчення іноземних мов необхідно створити певні умови, основними з яких, на думку Ю. Буровицької, є: підготовка професорсько-викладацького складу до роботи в умовах комп'ютеризації освітнього процесу; забезпечення аудиторного фонду мультимедійними засобами, інтернет-сервісами, програмами та засобами телекомунікацій; підготовка здобувачів вищої освіти до роботи на платформах електронних баз [5].

Виклад основного матеріалу. Основна мета навчання іноземної мови полягає в тому, щоб розвивати у здобувачів вищої освіти навички читання, письма, розуміння та володіння мовою, приділяючи особливу увагу розвитку навчальної ініціативи та здатності використовувати мову у повсякденному житті. Першочерговим завданням є розвиток мовної комунікативної спроможності здобувачів.

Традиційна форма навчання іноземних мов переважно орієнтована на викладача. Викладачі навчають читання, лексики, граматики, допомагають у виконанні вправ та надають відповіді на проблемні запитання, які виникли в ході роботи. Така форма навчання є одноманітною та нудною, при цьому викладачі завжди на перших ролях; навчальне середовище поодиноке та закрите, обмежене крейдою та дошкою.

З настанням епохи інформаційних технологій для навчання іноземної мови висуваються нові вимоги. Так звані інформаційні технології – це наукомістка технологія, що зароджується та побудована на комп'ютерних, комунікаційних і мікроелектронних технологіях.

У тлумаченні Р. Гуревича «Інформаційні технології – це узагальнююче поняття, що описує різні методи, способи та алгоритми збирання, зберігання, оброблення, представлення і передавання інформації» [6]. Інформаційні технології також вважають сукупністю методів і програмно-технічних засобів, об'єднаних в технологічний ланцюг, що забезпечує збір, обробку, зберігання і відображення інформації з метою зниження трудомісткості її використання, а також для підвищення її надійності і оперативності [8].

З інтеграцією світової економіки та розвитком сучасних інформаційних технологій традиційні методи навчання іноземних мов не можуть задовольнити потреби суспільства. Вивчення методик навчання іноземної мови за умов сучасних інформаційних технологій – нова тема, з якою стикаються викладачі іноземних мов. Її основою є вивчення того, як застосовувати комп'ютерні технології та викладати іноземну мову за їх допомогою. Інтерактивні технології – це технології, які поєднують графіку, текст, звук, зображення та іншу інформацію в одне ціле для активної взаємодії з користувачем. При використанні інтерактивних технологій, основний зміст навчання, матеріали, дані, приклади тощо відображаються на екрані, для того, щоб допомогти викладачам у навчанні.

Інтерактивне навчання іноземних мов передбачає перш за все діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія між суб'єктами навчального процесу. Її можна організувати з використанням інтерактивних технологій навчання. Сутність інтерактивного навчання іноземних мов полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх суб'єктів навчання (викладачів і студентів). Це взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання [9].

Інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість студента, а й на його почуття, дії. Цілком очевидно, що найнезначніших результатів можна досягти за умов пасивного навчання, а найкращих – із застосуванням інтерактивних методів [4].

Багатьма дослідженнями доведено, що використання традиційних (пояснювально-ілюстративних) методів навчання у вищій школі малоефективно, тому вони переважно орієнтовані на пам'ять, а не на мислення (Аткінсон Р., 1980), мало сприяють розвитку творчих здібностей, самостійності, активності студентів. Дослідження американських вчених Р. Карнікау і Ф. Макелроя виявили достовірну закономірність навчання: людина пам'ятає 10 % прочитаного; 20 % почутого; 30 % побаченого; 50 % побаченого і почутого; 80 % того, що говорить сам; 90 % того, до чого дійшов у процесі самостійної діяльності [10].

О. Пометун вважає, що інтерактивними можна вважати технології, які здійснюються шляхом активної взаємодії студентів у процесі навчання. Вони дозволяють на підставі внеску кожного з учасників у ході заняття спільною справою отримати нові знання і організувати корпоративну діяльність, починаючи від окремої взаємодії двох-трьох осіб поміж собою й до широкої співпраці багатьох інших [12; 13].

Інтерактивні навчальні програми можуть надати безліч мовних матеріалів із зображеннями та текстами, поєднанням рухів, інтеграцією звуку та емоцій, а також аудіовізуальним використанням. Інтерактивні завдання можуть бути обрані з уже створених іншими користувачами або самостійно створені відповідно до теми заняття.

Навчання іноземної мови за допомогою інтерактивних освітніх платформ підвищує інтерес здобувачів вищої освіти на заняттях. Інтерактивні освітні технології загалом забезпечують виключно сприятливі умови навчання іноземних мов.

Інтерактивна спрямованість у навчанні іноземної мови сприяє розвитку розумових здібностей здобувачів, поліпшення пам'яті та підвищення ефективності навчання. Використання різноманітних ігор, вікторин та онлайн-тестів може забезпечити більш цікавий процес навчання, що підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови.

Інтерактивне навчання є ефективним методом стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності та сприяє:

- оволодінню етапами навчальної діяльності;
- розвитку критичного мислення;
- росту впевненості у власні сили;
- розвитку самостійності;
- формуванню позитивної Я-концепції;
- розвитку креативності;
- формуванню організаторських і комунікативних здібностей;
- формуванню відповідних життєвих і професійних компетенцій;
- зростанню успішності [15].

Результатами інтерактивного навчання є: набагато більший обсяг виконаної роботи за один і той же проміжок часу; висока результативність у засвоєнні та формуванні умінь та навичок; розвиток такої навчальної діяльності як планування, рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль; формування умінь колективної роботи; формування мотивів навчання та розвиток гуманних стосунків між здобувачами.

В даний час існує також досить потужна кількість інтерактивних освітніх платформ. Деякі із них ми розглянемо нижче.

Joyteka

Joyteka – інтерактивна освітня платформа, що має у своєму арсеналі 5 онлайн-сервісів для створення інтерактивних завдань (квест, відео, вікторина, тест, тощо). Розглянемо більш детально кожен із таких видів завдань.

Квест – той, хто навчається, потрапляє в кімнату, для того, щоб вибратися з неї – потрібно виконати конкретні завдання, запропоновані викладачем. При цьому самі завдання захищені та їх потрібно виявити за допомогою підказок, розташованих у кімнаті.

Відео – дозволяє перетворити будь-яке відео з інтернету на інтерактивне заняття – додати питання, завдання на певних моментах ролика.

Вікторина є інтерактивною грою, де за правильні відповіді здобувачі отримують бали.

Тест – класичний вид узагальнення отриманих знань на тему заняття, причому викладачу самостійно можна обрати варіант відповіді питання: множинний вибір, відкрите питання чи одиночний вибір.

Таким чином, інтерактивні завдання даної платформи можуть бути використані для різних цілей: вивчення нового матеріалу, а також його узагальнення та повторення.

AgendaWeb

Онлайн-платформа “AgendaWeb” – дуже корисний ресурс для повторення та закріплення знань з граматики, лексичних одиниць, аудіювання та письма. На цій платформі зібрана велика кількість інтерактивних завдань з граматики англійської мови, також є велика кількість посилань на інші сайти із подібним матеріалом.

Зібрані на сайті завдання, в основному, мають на увазі два види відповідей: множинний вибір або відкрите питання. Такі типи завдань підійдуть для повторення та узагальнення вивченого матеріалу.

Games to learn English

Освітній ресурс “Games to learn English” деяким чином відрізняється від інших ресурсів. Головна його мета – надати студентам можливість практикувати англійську мову у захоплюючій формі. Цей ресурс має інтуїтивно зрозумілий інтерфейс і відрізняється відсутністю довгих описів до кожного завдання. Ця платформа добре підходить для повторення матеріалу студентами самостійно. На кожне завдання виділяється конкретна кількість часу, що більше етапів пройдено – тим менше часу виділяється на виконання завдань.

LearningApps

Платформа “LearningApps” дозволяє створити велику кількість різноманітних інтерактивних завдань, однак не кожен формат підходить для заняття з англійської мови. Доречно було б виокремити такі формати: скачки, доповнення тексту, класифікація, заповнити пропуски, знайти пару. Якщо доповнення тексту та заповнення пропусків можна знайти і на інших онлайн-платформах, то скачки – дуже цікаве завдання. Можна виконувати його поодиноці або змагатися з друзями (поділившись посиланням на завдання).

Суть гри полягає в тому, що кожен учасник відповідає на кілька запитань, при цьому на екрані можна спостерігати за анімацією «скачок», чим більше правильних відповідей – тим далі рухається вперед. При цьому кожен викладач може створити такий вид вправ з теми, яка планується вивчатися. Перш ніж розпочати роботу з цим сервісом, потрібно зареєструватися. Варто познайомитися з його галереєю, колекцією шаблонів, запропонованих сайтом. Інтерфейс програми містить такі режими як «Перегляд вправ» та «Створення вправ». Із запропонованого списку назв шаблонів можна обрати той, що зацікавив. У полі перегляду можна знайти приклади і короткий опис такого типу вправ. Кожен викладач за своїм бажанням може створити набір груп у власному акаунті, ввести дані про здобувачів, створити для кожного профіль, задати пароль для входу. Під час роботи на занятті студент (або група студентів) отримує пароль для входу і виконують завдання, запропоновані для їх групи [3].

Busuu

За допомогою платформи Busuu є можливість 90-денної преміум-підписки для вивчення всіх 12 доступних на сервісі мов. Серед них: англійська, польська, німецька, іспанська, французька, італійська та інші іноземні мови. Безкоштовний доступ працює як для громадян, які перебувають в Україні, так і для вимушених переселенців. В Busuu

наголошують, що термін дії оплаченої преміум-підписки може бути подовжений. Крім того, користувачів, що не відповідають вимогам, можуть відключити. Вивчати мову з Busuu можна на онлайн-платформі, а також за допомогою мобільних додатків на iOS та Android.

Існує велика кількість різних видів освітніх інтерактивних платформ, які можуть бути використані для навчання іноземною мовою.

Drops

Додаток Drops надає українцям доступ до преміум-версії на рік. До вивчення платформа пропонує більше 45 мов, включно з англійською та німецькою. Даний додаток є досить оригінальним підходом до вивчення іноземних мов. В деяких випадках свайпами можна переміщати візуальні елементи, в інших – натискати на них у певній послідовності. Такі примітивні ігрові елементи роблять Drops своєрідною логічною головоломкою, яка не передбачає надмірної складності і при цьому досить добре тренує пам'ять.

LingQ

Онлайн-ресурс LingQ, на якому можна долучитися до вивчення 24 мов, пропонує безкоштовний доступ до преміум-акаунту. Окрім доступної бібліотеки курсів, у LingQ можна імпортувати будь-яку статтю, книгу, подкаст та вивчати мову по них.

Preply

Міжнародна платформа Preply дозволяє знайти репетитора для дистанційного навчання. Окрім того, для користувачів з України запровадили програму підтримки з вивчення іноземних мов. Preply підбирає репетиторів, які на волонтерській основі будуть працювати з переселенцями та допомагатимуть тим, хто потребує консультації або допомоги з запитам на іноземній мові.

Ling App

У даному додатку доступно понад 60 мовних курсів. Навчання відбувається через міні-ігри та вікторини. Крім того, користувачі можуть практикувати навички у мовному чат-боті. Користувачам доступні детальні поради та інструкції з граматики.

Популярні онлайн-платформи для вивчення англійської мови під час ігор:

1. Zynga.

Це онлайн-платформа для вивчення англійської з великим вибором ігор, за допомогою яких можна вивчити іноземну мову, а також спростити процес проходження online-курсів англійської мови.

2. Wheel Decide.

Викладачі інтенсивних онлайн-курсів англійської радять звернути увагу на цю гру. Вона спрямована на розвиток словникового запасу. При цьому можна крутити готові «колеса удачі» на різні теми та вчити лексичні одиниці, а можливо створити своє.

3. Wordshake.

Ця платформа для онлайн-вивчення англійської мови буде підходити всім, хто надає перевагу динамічним іграм. На початковому етапі гравцеві пропонується 16 літер алфавіту і 3 хвилини. За цей час з літер необхідно скласти якомога більше англійських слів. За кожне слово дається 1 бал. Гра підходить для студентів усіх рівнів.

4. Food and Drink.

Для того аби досягти максимального ефекту від відвідування прискорених онлайн-курсів англійської мови, необхідно обов'язково доповнювати їх самостійним навчанням, причому робити це можна не тільки читаючи підручники, а й розважаючись за допомогою цієї гри. Вона спрямована на те, щоб розвивати словниковий запас, який стосується теми напоїв і їжі. Завдання гравця – знаходити предмети, перелічені в стовпчику на зображенні.

5. Drag and Drop.

Невелика гра, яку можна проходити на курсах англійської онлайн. Завдання – розташувати всі зазначені предмети по місцях. Гра допомагає правильно вживати прийменники та ідеально підходить для студентів на початковому рівні вивчення англійської мови.

Можна перераховувати ще безліч різноманітних освітніх платформ для вивчення іноземної мови, оскільки їх існує ще дуже велика кількість.

Швидкий розвиток та застосування інформаційних технологій дозволили створити глибокий вплив на викладання іноземних мов.

Викладання іноземних мов зазнає глибоких змін, і використання інформаційних технологій стало об'єктивною вимогою у його розвитку. Інтерактивні технології мають широкі перспективи застосування у навчанні іноземних мов та відіграють важливу роль у розвитку в учасників освітнього процесу мовних та комунікативних здібностей. А існуючі на даний момент платформи є відмінним фундаментом для побудови навчання майбутнього.

Термін «інтерактивний» у перекладі з англійської мови (interactive) означає взаємодію між людьми, які працюють разом і впливають один на одного, а також взаємодія між людиною та комп'ютером за допомогою комп'ютерних технологій та програм. Сьогодні інтерактивні методи навчання належать до технологій активного навчання, що ґрунтується на організації та проведенні навчального процесу у вигляді активної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти з використанням педагогічних та організаційно-управлінських засобів. У такому випадку викладач є не лише «джерелом і передавачем» знань, а виступає «менеджером», який організовує навчальний процес та керує ним, створюючи спеціальні умови для здобувачів, моделюючи ситуацію та коригуючи методiku ведення занять залежно від поставлених освітніх завдань. В рамках аудиторних занять викладач закладу вищої освіти активізує процеси взаємодії між студентом та викладачем, студентом та студентом, студентом та інтерактивною комп'ютерною програмою.

Серед інтерактивних методів навчання можна виділити такі: метод кооперативного навчання, метод колективно-групового навчання, метод технології ситуативного моделювання, метод технології опрацювання дискусійних питань.

Рис. 1. Інтерактивні технології навчання
(рисунок використано з ресурсу: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-interaktivnih-metodiv-navchannya-na-urokah-himi-64817.html>)

Інтерактивні технології забезпечують:

- високу мотивацію;
- міцність знань;
- творчість та фантазію;
- комунікативність;
- активну життєву позицію;
- командний дух;
- цінність індивідуальності;
- свободу самовираження;
- акцент на діяльність;
- взаємоповагу;
- демократичність спілкування;
- діалогове навчання.

Інтерактивні методи навчання належним чином відповідають усім вимогам та стандартам до організації освітнього процесу, таким чином в роботі задіяні всі здобувачі, вони вчаться працювати в команді, у них формується доброзичливе та позитивне відношення до свого опонента; кожен зі здобувачів має можливість висловити свою власну думку; за короткий період часу вдається опанувати великий об'єм нового матеріалу, а також формуються навички доброзичливого та толерантного спілкування між учасниками освітнього процесу, уміння обґрунтувати свою думку, здатність знаходити правильне рішення проблеми, яка виникла.

Серед принципів інтерактивного навчання варто зазначити наступні: принцип активності; принцип зворотного зв'язку; принцип експерименту; принцип довіри та принцип рівності поглядів.

Розглянемо кожен із цих принципів більш детально. Принцип активності передбачає залучення всіх учасників освітнього процесу до активного спілкування, дискусії та вирішення поставлених задач; принцип зворотного зв'язку передбачає заохочення до дискутування; принцип експерименту спонукає до пошуку нових методів вирішення поставлених задач; принцип довіри має на увазі розвіювання стереотипу пасивного студента, який лише сприймає готову інформацію від викладача, а також принцип рівності поглядів – це відсутність нав'язування власної позиції.

На сьогоднішній день однією з основних вимог, що висуваються до сучасних майбутніх фахівців, є володіння іноземною мовою, зокрема професійною лексикою, та вміння застосовувати її на практиці під час роботи в міжнародній команді для вирішення вузькоспеціалізованих завдань.

Підготовка майбутнього фахівця з широким діапазоном умінь та знань у галузі іноземної мови стає неможливою без використання інтерактивних методів навчання. Оскільки в даний час на навчання іноземним мовам приділяється невелика кількість аудиторних годин, інтерактивні методи навчання можуть допомогти викладачеві інтенсифікувати освітній процес в аудиторії, посилюючи при цьому самостійну підготовку здобувачів до кожного заняття.

В сучасних умовах заклади вищої освіти мають готувати фахівців, які здатні:

- застосовувати іноземну мову для професійного та ділового спілкування у письмовій та усній формах;
- аналізувати інформацію та приймати самостійні рішення з використанням творчого потенціалу, готових до саморозвитку та самореалізації;
- вести педагогічну діяльність за своїм напрямом підготовки з використанням міжнародних джерел інформації;
- уявити себе та свою організацію на міжнародній арені;

– враховувати культурні та етнічні особливості людей під час роботи у міжнародному середовищі.

Рис. 2. Схема принципів інтерактивного навчання

Навчання професійно орієнтованої іноземної мови стало основним завданням підготовки здобувачів вищої освіти для розвитку навичок та вміння використовувати іноземну мову для вирішення своїх професійних завдань.

Основний компонент цього процесу – вивчення лексичного матеріалу. Традиційно для введення в освітній процес вузькоспеціалізованої лексики використовується переклад наукових статей з іноземної мови на українську мову, які підбираються тими, хто навчається за їх напрямом підготовки. Цей варіант є найпоширенішим, але більш розрахований на самостійну підготовку і на наступний індивідуальний контроль виконаної роботи. Для закріплення нового лексичного матеріалу та повторення вже пройденого матеріалу на заняттях використовуються ігрові форми навчання. Крім цього, комп'ютерні програми, такі як Quizlet, можна використовувати для введення нової лексики, її заучування та контролю, що робить процес заучування нових лексичних одиниць цікавим та менш виснажливим.

Для розвитку творчих здібностей та навичок аналізувати ситуацію та приймати самостійні рішення рекомендується використовувати рольові ігри, які занурюють студентів у реальні життєві ситуації та потребують активної участі протягом усього ігрового процесу.

Прикладом може бути гра «Вибір теплообмінного апарату», яка використовується для навчання здобувачів другого рівня вищої освіти на заняттях з дисципліни «Ділова іноземна мова». Здобувачам пропонується наступне завдання: вибрати теплообмінний апарат для переробного заводу. Здобувачі вищої освіти поділяються на три команди. Перша команда представляє відділ закупівель заводу. Друга команда представляє інженерів цеху переробного заводу. Третя команда представляє адміністрацію заводу.

Викладач бере участь у грі лише як слухач та оцінює активність та вміння здобувачів. Першим двом командам пропонується завдання вибрати теплообмінний апарат.

Перша команда пропонує теплообмінник одного типу, описує його технічні характеристики, принцип роботи, схему апарату, переваги його використання під час процесу роботи.

Друга команда вибирає інший теплообмінний апарат і також описує його. Зі своїми пропозиціями команди звертаються до адміністрації заводу (команда № 3), яка залежно від якості викладу матеріалу обирає одну із пропозицій. Вибраний варіант теплообмінника має бути схвалений, і адміністрація має пояснити, чому зроблено саме такий вибір. У ході гри здобувачі повинні продемонструвати вміння та навички ділової та професійної іншомовної комунікації, володіння технічною термінологією, творчий підхід при просуванні своїх ідей та вміння добиватися поставлених завдань.

Крім цього, здобувачі повинні вміти працювати в команді, прислухатися до інших та відстоювати свою точку зору. Ця гра дозволяє оцінити знання з граматики та лексики іноземної мови, а також навички усного іншомовного мовлення. Гра дозволяє виділити лідерські якості гравців, демонструє їх активність та творчий підхід. Студенти мають можливість відчути себе в реальній обстановці виробництва та використовувати свої знання та вміння іноземною мовою.

Для розвитку навичок та умінь представляти себе та свою організацію за кордоном, використовується проектний метод, що полягає у підготовці презентації та виступі з усною доповіддю перед аудиторією. Здобувачам вищої освіти пропонується виступити в якості науковця однієї з наукових лабораторій університету та розповісти про своє дослідження. На початку презентації необхідно уявити себе та свій університет, потім розповісти про свою лабораторію та колектив, завершити описом свого дослідження. Ця робота дозволяє закріпити навички презентаційної діяльності іноземною мовою та надати можливість студентам постати у ролі доповідача перед іншомовною аудиторією. Попередньо можна підготуватись до усної доповіді, використовуючи відеозапис. Це допомагає викладачу виявити помилки, скоригувати їх і дати можливість тому, хто навчається, поглянути на себе з боку.

Одним із завдань, що розвивають уміння та навички уявлення себе та своєї організації на міжнародній арені, є створення реклами свого університету, факультету та кафедри іноземною мовою. Така творча робота має популярність, тому що в ній учасники освітнього процесу можуть використовувати всі свої технічні можливості для запису інформації на відеокамеру та редагування відеоматеріалу.

У процесі підготовки реклами студенти беруть інтерв'ю у своїх викладачів, завідувачів кафедр, деканів. Завдання необхідно виконати іноземною мовою, тому ті, хто навчається, виступають у ролі викладачів іноземної мови, що також викликає особливий інтерес і робить процес більш цікавим та активним.

Пошук необхідної інформації іноземною мовою, аналіз міжнародних джерел та використання необхідного матеріалу за своїм напрямом підготовки для ведення професійної та педагогічної діяльності стає одним із найважливіших аспектів, що включається до процесу навчання іноземним мовам. На заняттях здобувачі вищої освіти ознайомлюються з комп'ютерними технологіями для перекладу іноземної літератури, вивчають прийоми інформаційно-лінгвістичного пошуку в мережі інтернет для перекладу термінології за напрямом їхньої підготовки. Крім цього, студенти готують міні-проекти іноземною мовою на теми, що відповідають їхньому напрямку підготовки, та виступають перед аудиторією з аналізом інформації з мережі інтернет для відпрацювання навичок педагогічної діяльності. Виступ обов'язково має супроводжуватися питаннями. Матеріал виступу має бути підготовлений із використанням надійних зарубіжних джерел (найчастіше це наукові статті з міжнародних журналів, які мають високий рейтинг). Кожне заняття може починатися з обговорення міні-проекту одного зі студентів, що дозволяє провести розминку

мовлення та поживати процес навчання, а також збагатити кругозір здобувачів вищої освіти та самого викладача.

Метод підготовки проєктів здобувачами можна розглядати як сучасний метод забезпечення ефективного навчального процесу. При використанні такого методу, здобувачам вдається опанувати вміння та навички різного роду, під час роботи над конкретним завданням чи тематикою. Важливим компонентом під час застосування такого виду роботи є самостійне навчання здобувача.

Вибір того чи іншого виду проєкту обумовлений метою заняття, змістом, складом учасників, взаємовідносинами в академічній групі, потенційними можливостями здобувачів. Найцікавішим є творчий проєкт, оскільки створює умови для розвитку творчості та креативності здобувачів вищої освіти, де вони можуть проявити себе. Проєкти такого типу передбачають лише формулювання проблеми викладачем, а розв'язання поставленого завдання залежить від ініціативності та творчості здобувачів.

Основою проєктної технології є розвиток пізнавальної та дослідницької діяльності здобувачів, вміння належним чином сформулювати свої знання, бути обізнаним в інформаційному просторі, а також розвивати свої творчі здібності.

До того ж, результати проєктного дослідження викладаються у формі презентацій, що вимагає оволодіння сучасними мультимедійними технологіями.

Інтернет ресурси і комп'ютерні технології стали важливою частиною як повсякденного життя так і освітнього процесу. Використання інноваційних технологій значним чином пришвидшує і покращує процес навчання, модернізуючи його.

Розвиток здібностей та умінь працювати в міжнародній команді та враховувати етнічні особливості людей різних культур та конфесій виходить за рамки звичайного освітнього процесу. Проте вивчення етики ділового спілкування з іноземними партнерами та представниками зарубіжної компанії включено до навчального процесу вивчення іноземних мов. Численні відеоматеріали з мережі інтернет можуть допомогти при розробці занять, розвиваючи цим знання ділової лексики та етики спілкування з бізнес-партнерами з різних країн. Закріплення вивченого матеріалу проводиться за допомогою діалогів та ділових ігор.

Інтерес до інтерактивних методів навчання серед викладачів закладів вищої освіти зростає щороку. Впровадження інтерактивних методів навчання іноземних мов дозволяє інтенсифікувати аудиторні заняття та активізувати самостійну роботу студентів, зробити процес навчання більш цікавим, що зрештою призведе до зростання якості освітнього процесу загалом. Крім того, нове покоління, що виросло в епоху комп'ютеризації, потребує нових методів та підходів до навчання.

На основі аналізу вимог нового покоління для різних напрямів підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» було розроблено та застосовано різні інтерактивні методи навчання іноземних мов. Запропоновані методи дають змогу сформулювати необхідні іншомовні комунікативні компетенції, які необхідні для майбутньої професійної діяльності випускників магістратури.

Вивченню іноземних мов завжди приділялася особлива увага, і це нерозривно пов'язано з історією країни. Саме економічні, політичні, історичні зміни, які відбуваються в усьому світі і породжують соціальне замовлення суспільства, що спрямоване на систему освіти взагалі і на методику навчання іноземним мовам зокрема.

Сьогодні, як і раніше, нашому суспільству потрібні високоосвічені фахівці, які вміють вирішувати складні питання, що стосуються безпосередньо навчання. Тому саме іноземна мова як навчальний предмет, орієнтована головним чином на формування комунікативних умінь та має величезний потенціал можливостей для всебічного розвитку особистості. У зв'язку з тенденціями сучасної освіти студенти та викладачі змушені йти в ногу з часом, освоювати нові педагогічні технології. Сьогоднішнього студента дуже важко здивувати,

тому викладачу постійно бути у постійному творчому пошуку та пробувати застосовувати на практиці всілякі нестандартні прийоми та методи навчання для підвищення їхньої мотивації до вивчення іноземної мови.

У сучасному розумінні, у світлі останніх стандартів освіти: знати – означає за допомогою знань здійснювати певну діяльність, а не тільки мати певні знання.

Студенту обов'язково знадобиться у майбутньому знання англійської мови та універсальні навчальні дії, які він отримає на заняттях, оскільки вони завжди допоможуть йому у його роботі, навчанні та житті.

Тому й кажуть сьогодні, що в освіті треба багато змінювати. Точніше видозмінювати, адже багатовіковий педагогічний досвід списувати з рахунків не можна.

В останні роки помітне значне підвищення інтересу до англійської мови. Він визнаний мовою професійного спілкування у різних сферах діяльності. Найголовнішим завданням викладача є підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.

В наші дні викладачі переглядають арсенал впливу на розум, волю, емоції студентів з метою їхнього введення в багатий світ культури та традицій країни мови, що вивчається. Переглядаються шляхи та способи формування всіх видів мовної діяльності: читання, говоріння, аудіювання та письма. Активізації навчального процесу та пізнавальної діяльності сприяє впровадження у процес навчання, поряд із традиційними заняттями, ігрових технологій тощо.

Причина настільки підвищеного нині інтересу різноманітних ігор – це, насамперед, уникнення простих (традиційних) форм і методів навчання. Слід зазначити, що у збереженні досить високої мотивації виникає зниження пізнавального інтересу до вивчення іноземних мов. Дане явище пов'язане з тим, що здобувачі зустрічаються з деякими труднощами, які здаються непереборними. Ігрова ж діяльність, будучи одним із методів, що стимулюють навчально-пізнавальну діяльність, дозволяє використовувати всі рівні засвоєння знань. Отже, не випадковий інтерес до використання на заняттях з іноземної мови мають переваги ігрові технології. Проблеми мотивації до вивчення іноземних мов ігрових прийомів навчання представлені у наукових дослідженнях багатьох вітчизняних вчених. У практиці викладання іноземних мов використовують численні навчальні посібники, методичні розробки, матеріали до проведення різноманітних ігор.

Підвищення мотивації студентів до навчальної діяльності – одне з актуальних питань у педагогіці. Реальним способом підтримки пізнавальних мотивів є включення діяльності з оволодіння іноземною мовою у діяльність, що має для студентів певний особистісний зміст (гра, спілкування, пізнання).

Мотивація визначає значимість того, що пізнається і освоюється студентами, їх ставленням до навчальної діяльності та її результатам.

В освіті існує безліч методів навчання, які мають єдину мету – засвоєння знань здобувачами. Заохочувальним є впровадження нововведень та їх гармонійний вплив в усталену структуру заняття. Серед моделей навчання виділяють: пасивну, активну та інтерактивну.

Пасивний метод – це форма взаємодії студентів і викладача, де викладач є головною дійовою особою під час заняття, а студенти виступають у ролі слухачів. Зв'язок викладача зі студентами під час використання пасивного методу на заняттях здійснюється у вигляді питань, самостійних, контрольних робіт, тестів тощо.

З огляду сучасних педагогічних технологій та ефективності засвоєння навчального матеріалу пасивний метод вважається найменш ефективним, але, попри це, має і деякі переваги. Це відносно легка підготовка до заняття з боку викладача та можливість подати більшу кількість навчального матеріалу в обмежених часових рамках заняття. З урахуванням цих переваг, багато викладачів схильються до вибору пасивного методу. Слід зазначити,

що у деяких випадках цей підхід успішно працює у руках досвідченого педагога, якщо студенти мають чітку мету, що поставлена задля ґрунтовного вивчення предмета.

Лекція є найпоширенішим видом пасивного заняття. Цей вид заняття поширений у закладах вищої освіти, де навчаються дорослі, цілком сформовані люди, мають чіткі цілі для інтенсивного вивчення предмета.

Активний метод – це форма взаємодії студентів та викладача, де вони взаємодіють один з одним у ході заняття, та студенти тут вже не пасивні слухачі, а активні учасники заняття. Якщо під час пасивного заняття основною дійовою особою був викладач, то у даному випадку викладач і студенти перебувають у рівних позиціях. Якщо пасивні методи припускали авторитарний стиль взаємодії, активні більше припускають демократичний стиль спілкування. Багато хто між активними та інтерактивними методами ставлять знак рівності, проте, незважаючи на це, вони мають відмінності. Інтерактивні методи можна розглядати як найбільш сучасну адаптовану форму активних методів.

Інтерактивний метод полягає в тому, що місце викладача під час інтерактивних занять зводиться до напряму діяльності студентів досягнення цілей заняття. Викладач також розробляє план заняття (зазвичай, це інтерактивні вправи та завдання, під час виконання яких студент вивчає необхідний матеріал).

Отже, основними складовими інтерактивних занять є інтерактивні вправи та завдання, які виконуються студентами. Інтерактивні методи навчання можна віднести до прийомів стимулювання навчальної мотивації студентів.

Як було згадано вже вище, інтерактивний – означає здатність взаємодіяти чи перебувати у режимі розмови, діалогу з будь-ким (людиною) чи чимось (наприклад, комп'ютером). Отже, інтерактивне навчання – це, насамперед, діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес організований таким чином, що практично всі здобувачі вищої освіти залучаються до процесу пізнання, вони мають можливість розуміти та рефлексувати з приводу того, що вони знають та думають.

Інтерактивна модель ставить за мету організацію комфортних умов навчання, за яких здобувачі активно взаємодіють між собою. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, загальне вирішення питань на підставі аналізу обставин та ситуації. Причому відбувається це в атмосфері доброзичливості та взаємної підтримки, що дозволяє не тільки отримувати нові знання, а й розвиває саму пізнавальну діяльність, переводить її на більш високі форми кооперації та співробітництва. При використанні інтерактивних методів здобувач вищої освіти стає повноправним учасником процесу сприйняття, його досвід є основним джерелом навчального пізнання.

Зрозуміло, що структура інтерактивного заняття відрізнятиметься від структури звичайного, це також потребує професіоналізму та досвіду викладача. Тому до структури заняття включаються лише елементи інтерактивної моделі навчання – інтерактивні технології, тобто включаються конкретні прийоми та методи, які дозволяють зробити заняття незвичайним, більш насиченим, захоплюючим та цікавим. Місце викладача під час проведення інтерактивних занять зводиться до напряму діяльності здобувачів досягнення цілей заняття.

Інтерактивні методи дозволяють вирішувати такі завдання:

- активне включення кожного, хто навчається в процес засвоєння навчального матеріалу;
- підвищення пізнавальної мотивації;
- виховання лідерських якостей;
- формування умінь працювати з командою та в команді;

- розвиток навичок самостійної навчальної діяльності;
- навчання навичкам успішного спілкування;
- формування здатності здобувача нести відповідальність за спільну і власну діяльність із досягненням певних результатів.

Основні вимоги успішного навчання у режимі інтерактивної технології:

1. Позитивна взаємозалежність – члени групи повинні розуміти, що загальна навчальна діяльність приносить користь кожному.
2. Безпосередня взаємодія – члени групи повинні бути у тісному контакті один з одним.
3. Індивідуальна відповідальність – кожен студент повинен оволодіти запропонованим матеріалом, і кожен відповідає за допомогу іншим.
4. Розвиток навичок спільної роботи – студенти повинні освоїти навички міжособистісних відносин, необхідні для успішної роботи, наприклад, розподіл, планування завдань.
5. Оцінка роботи – під час групових зборів необхідно виділити спеціальний час у тому, щоб група могла оцінити, наскільки успішно вона працює.

Форми інтерактивного навчання:

- навчальні ігри (ігри-метафори, ілюстративні ігри);
- використання громадських ресурсів;
- соціальні проекти та позааудиторні заходи;
- рольові ігри;
- нестандартні заняття (математичний експрес, заняття-пошук, заняття-ринг, заняття відкритих думок, заняття, які ведуть інші студенти, заняття-турнір та інші).

Інтерактивні технології сприяють:

- активізації пізнавальної діяльності, підвищення якісної успішності учасників освітнього процесу;
- розвитку навичок самоосвіти та самоконтролю;
- підвищення рівня комфортності навчання;
- підвищення активності та ініціативності здобувачів вищої освіти на занятті;
- розвитку інформаційного мислення здобувачів, формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності;
- становленню нових відносин між викладачем та здобувачами.

Різні форми інтерактивного навчання дають змогу створити комфортні психологічні умови засвоєння інформації, під час яких кожен студент зможе реалізувати свої потенціальні можливості. В основі такого навчального процесу виступають співпраця і ефективне спілкування, яке має на меті розвиток творчого мислення студентів, спільний підхід до розв'язання проблем, здатність виділяти основне, досягати поставлених цілей, планувати спільну діяльність, бути відповідальними, розширяти кругозір. Значно поліпшується не тільки запам'ятовування матеріалу, але й окреслюються перспективи його використання у повсякденному житті.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, створення проблемних ситуацій.

Сутність такого навчання полягає в тому, щоб по-перше, передати знання, по-друге, усвідомити цінність інших людей.

Проте, особлива цінність інтерактивного навчання в тому, що при правильному, спланованому і систематичному застосуванні таких методів студенти навчаються ефективній роботі в колективі через оволодіння іноземною мовою. А саме ці навички будуть корисними і постійно застосовуваними в подальшій професійній діяльності.

Інтерактивне навчання передбачає переосмислення ролі викладача в навчальному процесі, адже завдання, що стоять перед викладачем, суттєво змінюється. Викладач, який використовує інтерактивне навчання, змушений замислитися над тим, як вчити. Він сприяє

та веде навчальний процес, намагаючись бути посередником між стандартами освіти, навчальними матеріалами та студентом.

Викладач в інтерактивному навчанні не тільки є носієм інформації і певної суми знань, завдання якого передати ці знання, а постійно і активно стимулює студента до самостійної творчої роботи, виконуючи роль проєктувальника і консультанта. Крім того, інтерактивна діяльність передбачає організацію і розвиток такого спілкування, яке веде до взаєморозуміння, взаємодії, до сумісного рішення загальних, але значимих для кожного учасника задач, адже студенти не отримують достатньо практики, просто розмовляючи з викладачем або просто слухаючи його [11].

Інтерактивним може бути повністю все заняття чи якась його певна частина. За схемою використання інтерактивного методу зрозуміло, що на такому занятті має бути обов'язково робота у парах і групах.

В інтеракції «викладач – група студентів» організовується бесіда зі студентами, під час якої кожен з них озвучує свої пропозиції щодо практичної частини заняття. Діалог має доброзичливий характер, студенти вчаться аргументовано та обґрунтовано висувати свої ідеї та сприймати конструктивну критику, стаючи поряд із викладачем творцями навчального процесу. Таким чином, студенти стають більш зацікавленими у процесі навчання та набувають навичок працювати у команді.

Інтерактивні технології дозволяють у навчально-ігровому полі слухачам пограти різноманітні посадові та особисті ролі та освоїти їх, створюючи майбутню модель взаємодії людей у виробничій ситуації. Застосування інтерактивних технологій у навчанні дозволяє максимально наблизити студента до вивчення навчального матеріалу, включити до ситуації, що вивчається, спонукати до активних дій, переживати стан успіху і відповідно мотивувати свою поведінку. Кожен викладач може самостійно розробити нові активні форми роботи із аудиторією.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день використання інтерактивних технологій при викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти є надзвичайно актуальним та необхідним. Інтерактивні технології забезпечують не тільки іншомовну комунікативну взаємодію, але й активізують діяльність кожного здобувача вищої освіти, а також звичайно ж покращують його знання, навички та уміння. Використання таких технологій значним чином стимулює здобувача до навчання, роблячи освітній процес більш цікавим, пізнавальним, корисним та захоплюючим. Важливим чинником є також і розуміння того, що використання одного методу чи певної технології навчання не призведе до бажаного результату. Доцільно поєднувати різні методики, постійно розробляти нові цікаві завдання, які орієнтовані на потреби здобувачів вищої освіти, потенціал та їх можливості.

Тому для ефективного навчання іноземної мови здобувачів вищої освіти та для кращого запам'ятовування важливо використовувати інтерактивні методи навчання, оскільки вони відіграють значну роль в освоєнні предмета пізнання, а також розвивати їх навички спонтанного мовлення. Вони сприяють кращому засвоєнню та зростанню мотивації здобувачів закладів вищої освіти.

Завдання вищої школи полягає у тому, щоб виховувати здатність здобувачів долати життєві труднощі, самостійно приймати рішення, розвивати себе як особистість, брати на себе відповідальність за свої дії. Саме завдяки вірно підібраним інтерактивним методам навчання можна збільшити інтерес та мотивацію здобувачів до вивчення англійської мови як у стінах закладів вищої освіти, так і під час самостійного опанування іноземною мовою.

Список використаних джерел:

1. Asaul A., Voynarenko M., Dzhulii L., Yemchuk L., Skorobohata L. and Mykoliuk O. The Latest Information Systems in the Enterprise Management and Trends in their Development. *9th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Ceske Budejovice, Czech Republic, 2019. P. 409.

2. The Independent ICT in Schools Commission. Information and Communications Technology in UK Schools, an independent inquiry. London, 1997.
3. Аман І. С. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. URL: <http://internet-servisi.blogspot.com/p/learning-apps.html>
4. Андрущенко Н. О. Використання інтерактивних методів навчання у закладах вищої освіти. *Інтерактивний освітній простір ЗВО*: матеріали міжвузівського науково-практичного вебінару (м. Вінниця, 23 березня 2018 р.) / відп. ред. Л. Б. Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 92 с. С. 7–10.
5. Буровицька Ю. М. Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2016. Вип. 133. С. 23–26.
6. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід: навч. посіб. / за ред. Р. С. Гуревича. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с.
7. Депчинська І. А., Марфинець Н. В., Опачко М. В. Впровадження інноваційних технологій навчання (на прикладі вивчення угорської та чеської мов): методичні рекомендації і вказівки. Ужгород: УжНУ, 2016. 43 с.
8. Кадемія М. Ю., Шахіна І. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Планер». 2011. 220 с.
9. Коваль Т. І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. *Електронне наукове фахове видання. Інформ. технології і засобів навчання АПН України* / гол. ред.: В. Ю. Биков, 2011. № 6. Т. 26. 291 с.
10. Лалак Н. В. Інтерактивна модель навчання студентів: проблеми та перспективи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*: збірник наукових праць ЗОШПО. 2017. № 1 (27). Вип. 20. С. 69–70.
11. Овчаренко Л. Р. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. 2016. Вип. 11. С. 104–110.
12. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Київ, 2002.
13. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок: Інтерактивні технології навчання. Київ, 2004.
14. Стрельников В. Ю., Брігченко І. Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309 с.
15. Ягоднікова В. В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.